

**ХАУЪРД ЛЪВКРАФТ
ЗОВЪТ НА КТХУЛУ
ОТКРИТО СРЕД КНИЖАТА НА
ПОКОЙНИЯ ФРАНСИС
УЕЙЛАНД ТЪРСТЪН ОТ
БОСТЪН**

Превод от английски: Адриан Лазаровски, 2013

chitanka.info

„Възможно е да се предположи, че до наши дни са успели да оцелеят такива могъщи сили или същества... останки от онзи далечен период, когато... съзнанието се е проявявало във форми и образи, изчезнали дълго преди надигането на вълната на човешката цивилизация... форми, паметта за които се е съхранила единствено в поезията и легендите, нарекли ги богове, чудовища, митични създания от всякакъв вид и род...“

Алджърнън
Блекуд^[1]

I. УЖАСЪТ В ГЛИНАТА

Смятам, че висшата проява на милосърдие в нашия свят представлява неспособността на човешкия разум да свърже в едно цяло всичките му компоненти. Живеем на спокойното си островче на невежеството наред черния океан на безкрая и не ни е съдено да плаваме надалеч. Науките, всяка от които дърпа колата в своята посока, досега не са ни навредили кой знае колко; ще дойде ден обаче, когато събирането на разпокъсаните до този момент елементи на знанието ще разкрие пред нас такива чудовищни бездни на реалността, че ние или ще изгубим разсъдъка си от видяното, или ще бъдем завинаги прокудени от светлината на знанието и ще подирим покой и безопасност в гробницата на нови тъмни векове.

Теософите отдавна са изказали предположението за внушаващото благоговеен страх величие на космическия цикъл, в който целият наш свят и човешката раса се явяват само мимолетни обитатели. Те намекват за оцеляването на странни явления, чието описание би смразило кръвта, ако не бяха маскирани с успокояващ оптимизъм. Не от тях обаче дойде възможността да надзърна, макар и един-единствен път, в бездната на забранените епохи. Винаги когато си мисля за това, ме побиват тръпки — а всеки път, когато го сънувам, усещам как пелената на безумието помрачава разсъдъка ми. Този проблясък, както и всички зловещи проблясъци на истината, бе провокиран от случайното събиране накуп на различни фрагменти — в дадения случай това бяха стара вестникарска статия и записките на мъртъв професор. Надявам се, че отсега нататък вече никой не ще направи подобно съединяване; във всеки случай, ако ми е съдено да живея още малко, никога няма да прибавя съзнателно и една брънка към тази отвратителна верига. Мисля, че и професорът е възнамерявал да запази в тайна това, което е открил, както и че със сигурност щеше да унищожи своите записки, стига да не му бе попречила преждевременната смърт.

Първото ми съприкосновение с онова, за което иде реч, се случи през зимата на 1926–1927 година, когато внезапно почина моят чичо Джордж Гемел Енгъл, заслужил професор, вече оттеглил се от преподавателското поприще, специалист по семитски езици в университета „Браун“ в Провидънс, Роуд Айлънд. Той беше получил широка известност като изключителен авторитет по древни писмена и към него често се обръщаха ръководителите на най-големите музеи; ето защо кончината му на деветдесет и две годишна възраст не остана незабелязана. Интересът към това събитие значително се усилваше и от загадъчните обстоятелства, които го съпътстваха. Смъртта бе застигнала професора, докато се прибирал вкъщи след пътуването си с параход до Нюпорт — свидетелите твърдяха, че той изведнъж се строполил на земята, след като бил блъснат от някакъв негър, изглежда моряк, появил се най-вероятно от съмнителните тъмни дворове, разположени от двете страни на стръмния път, водещ от крайбрежието до дома на професора на Уилямс Стрийт. Лекарите така и не успяха да открият каквито и да било следи от насилие по тялото му и след дълги и объркани дебати стигнаха до заключението, че смъртта е настъпила вследствие на извънредното натоварване върху сърцето на възрастния човек, предизвикано от изкачването по стръмния склон. По онова време не виждах причини да оспорвам тази диагноза, но постепенно у мен започнаха да възникват съмнения и в края на краищата стигнах до извода, че истината едва ли е точно такава.

Тъй като бях определен за изпълнител на завещанието на бездетния си чичо, а и понеже представлявах единственият му наследник, аз се заех със задачата да проуча внимателно архива му и за тази цел преместих всички негови папки и книжа при себе си в Бостън. Основната част от този архив впоследствие бе публикувана от Американското археологическо дружество, ала имаше една метална кутия, чието съдържание намирах за извънредно загадъчно и не исках да показвам на никого. Тя беше заключена и не можах да открия никъде ключа, докато не се сетих да проверя личната връзка ключове на професора, които той държеше в джоба на сакото си. Едва тогава съумях да я отворя, обаче, след като го направих, се сблъсках с ново препятствие — този път доста по-сложно. Откъде можех да зная какво е значението на странния глинен барелеф, както и на разпокъсаните записки и вестникарски изрезки, намерени във вътрешността на

кутията? Нима на стари години моят чичо се бе поддал на някакви груби суеверия? Воден от подобни мисли, реших на всяка цена да издиря ексцентричния скулптор, отговорен за очевидното разстройство на трезвия разсъдък на стария учен.

Барелефът представляваше неправилен четириъгълник, дебел малко повече от два сантиметра и широк около петнайсет; произходът му явно бе съвременен. Въпреки това изобразеното на него не отговаряше на съвременността нито по дух, нито по замисъл, защото — при цялата причудливост и разнообразие на кубизма и футуризма — те рядко възпроизвеждат тази загадъчна регулярност, така характерна за доисторическите писмена. А в открития от мен барелеф такива писмена безусловно присъстваха, само че аз — независимо от обстоятелството, че познавах добре изследванията и ръкописите на стария си чичо — не бях в състояние да ги идентифицирам с някакъв конкретен източник, нито пък да ги свържа с каквото и да е познато явление.

Над тези йероглифи бе разположена фигура, която очевидно бе плод изцяло на фантазията на художника, макар че импресионистичният маниер на изпълнение пречеше да се определи точната ѝ природа. Това бе някакво чудовище или символ, представящ чудовище, каквото би могло да се зароди единствено в някой болен ум. Ако споделя, че в моето нелишено от екстравагантност въображение възникнаха едновременно образите на октопод, дракон и деформирани човешки очертания, навярно ще съумея да предам духа на нарисуваното същество. Месеста глава, снабдена с множество пипала се издигаше върху гротескно люспесто тяло със закърнели криле, като именно общият контур на тази фигура я правеше толкова ужасна. На заден план се виждаха неясните очертания на някакви циклопови архитектурни съоръжения.

Записките, които се съдържаха в кутията заедно с барелефа и вестникарските изрезки, очевидно бяха направени от ръката на професор Енгъл през последните години от живота му. Това, което изглеждаше като основния документ, бе озаглавено „КУЛТЪТ КТХУЛУ“, като буквите бяха много старателно изписани, може би за да се избегне неправилният прочит на тази непозната дума. Самият ръкопис се състоеше от два раздела, първият от които носеше заглавието „1925 — Сънища и сънотворчество на Х. А. Уилкокс, Томас

Стрийт номер 7, Провидънс, Роуд Айлънд“, а вторият — „Разказът на инспектор Джон Р. Леграс, Биенвил Стрийт номер 121, Ню Орлийнс, 1908 А. А. Д. — бележки за същото и свидетелствата на професор Уеб“. Другите листове представляваха кратки бележки, в това число и съдържанието на сънищата на различни лица (някои от тях доста необичайни), цитати от теософски трудове и списания (особено от книгата на У. Скот Елиът „Атлантида и изгубената Лемурия“). Всичко останало се състоеше от записки за най-дълго просъществувалите тайни култови общества и секти с отправки към такива митологични и антропологични източници като „Златната клонка“ на Джеймс Фрейзър и книгата на Мис Мъри „Вещерството в Западна Европа“. Вестникарските изрезки засягаха главно случаите на особено нетипичните психически разстройства, а също и изблиците на групово безумие или мания от пролетта на 1925 година.

Първият раздел на основния ръкопис съдържаше особено любопитна история. Тя започнала на 1 март 1925 година, когато един слаб и тъмнокож млад мъж, в доста нервно и превъзбудено състояние, дошъл при професор Енгъл, донасяйки със себе си глинен барелеф, още съвсем свеж и поради тази причина леко влажен. На визитната му картичка стояло името Хенри Антъни Уилкокс и моят чичо разпознал в него най-младия син от известна фамилия, който в последно време изучавал скулптура в Художественото училище в Роуд Айлънд и живеел сам във Флор-дъ-Ли-Билдинг, разположена в близост до учебното му заведение. Уилкокс бил изключително надарен юноша, в значителна степен изпреварил развитието на връстниците си, известен със своя талант и ексцентризъм. Още от ранно детство той проявявал силен интерес към странните истории и необичайните сънища, за които имал обичая да разказва. Уилкокс се самоопределял като „психически хиперсензитивен“, докато за местните здравомислещи хора от стария търговски район бил просто „чудак“ и никой не го възприемал насериозно. Понеже почти никога не общувал с хора от своя кръг, той постепенно взел да изчезва от полезрението на обществото и сега бил известен само на неголяма група естети от други градове. Дори в Художествения клуб на Провидънс, където винаги е бил на почит консерватизмът, го смятали едва ли не за безнадежден случай.

В деня на своето посещение, както съобщава ръкописът на професора, младият скулптор без всякакво встъпление помолил домакина си да му помогне в разчитането на йероглифите. Той се изразявал твърде мечтателно и високопарно, което загатвало за склонността му към позърство и не събуждало симпатия; затова не е учудващо, че чичо ми му отвърнал доста рязко, пък и поразителната свежест на изделието свидетелствала, че то няма нищо общо с археологията. Възраженията на младия Уилкокс, които произвели на чичо ми такова силно впечатление, че ги запомнил и впоследствие записал на хартия, имали твърде поетичен и фантастичен характер — нещо съвсем обичайно за изказа му и, както се убедих по-късно, негова типична черта. Ето какво казал той:

— Ново е, разбира се, защото сам го изработих снощи под влиянието на съня си, в който зърнах странни градове; а тези сънища са по-древни от съзерцателния сфинкс или окичения с градини Вавилон.

После започнал своето несвързано повествование, което неочаквано пробудило дремеците спомени и възпламенило трескавия интерес на моя чичо. Предишната нощ имало леко земетресение — нещо съвсем обичайно за Нова Англия през последните години, — ала то оказало голямо въздействие върху въображението на Уилкокс. Когато си легнал, му се явил съвършено невероятният сън за огромните циклопови градове от колосални каменни блокове и извисяващи се до небето монолити, по чиято повърхност се стичала зловеща зеленикава слуз, а вътрешността им криела непробудени кошмари. Стените и колоните били покрити с йероглифи, а отдолу, от някаква неопределена точка, се дочувал глас, който всъщност не бил глас. Той представлявал нещо като мъгляво хаотично усещане, което само силата на въображението би могла да превърне в звук; въпреки това Уилкокс се постарал да го предаде в почти непроизносимото съчетание от букви „Ктхулу Фхтагн“.

Тази вербална главоблъсканица се оказала ключът към спомена, който развълнувал и обезпокоил професор Енгъл. Той заразпитвал скулптора с научна педантичност, след което с неистова съсредоточеност се захванал да изучава барелефа, който младежът бил изработил, без изобщо да осъзнава това, по време на своя сън. Когато се събудил на сутринта, видял пред себе си завършения камък, а той

самият бил облечен само в нощната си риза и бил премръзнал от студ. Според Уилкокс чичо ми проклинал старостта си, понеже смятал, че тя не му позволява да работи с достатъчна бързина върху разчитането на йероглифите и разгадаването на смисъла на изображението. Голяма част от въпросите му се сторили на младежа доста странни и нямащи нищо общо с цялата работа — особено тези, които засягали връзката му с различни странни култове, секти и общества. Уилкокс с недоумение възприемал неколkokратните уверения на професора, че ще съхрани в строга тайна принадлежността му към което и да е религиозно или мистическо обединение. Когато чичо ми се убедил в пълното невежество на Уилкокс по тези въпроси, както и в сферата на криптографията, той поискал от своя гост обещанието, че ще му споделя съдържанието на всички свои бъдещи съновидения. Това дало резултат и след разказа за първото посещение ръкописът вече съдържаше съобщения за всекидневните гостувания на младия човек, по време на които той разкривал поразителни епизоди от своите нощни видения, които винаги съдържали ужасяващи циклопови пейзажи с мрачни и сълзящи каменни обелиски. В тях неизменно присъствал и някакъв подземен глас или разум, който монотонно повтарял нещо загадъчно, възприемано от сетивата като неописуемо ломотене. Двата набора от звуци, които се срещали най-често, можели да се предадат като „Ктхулу“ и „Р’лйех“.

На 23 март, продължаваше ръкописът, Уилкокс не дошъл; обаждането в квартирата му разкрило, че ненадейно станал жертва на неизвестна треска, вследствие на която го преместили в семейния дом на Уотърман Стрийт. Тази нощ той така крещял, че разбудил другите художници, нощуващи в къщата, като в състоянието му се редували периоди на делириум и безсъзнание. Чичо ми веднага телефонира на семейството му и от този момент непрекъснато следял развоя на болестта му, често обръщайки се за информация към кабинета на доктор Тоби на Тейър Стрийт, който бил поел случая. Поразеният от треска мозък на болния често бил навестяван от странни видения; нередко, докато разказвал за тях, докторът видимо потръпвал. Тези видения обхващали не само онова, за което младият скулптор бил говорел преди, но вече включвали и гигантски същества, „високи цели километри“, които бродели тромаво наоколо. Нито веднъж загадъчните обекти не били описани свързано, ала откъслечните думи, които

лекарят предал на професора, го убедили, че тези създания би трябвало да са идентични с безименното чудовище, изобразено в провокираната от съня статуетка. Споменаването на този обект, добавял докторът, винаги предшествовало потъването на младежа в дълбок сън. Температурата на болния, колкото и да е странно, не се отличавала рязко от нормалната; всички симптоми обаче говорели по-скоро за истинска треска, отколкото за психическо разстройство или умопомрачение.

На 2 април, някъде около три часа следобед, всички следи от заболяването на Уилкокс внезапно изчезнали. Той се изправил в леглото си, учуден, че се намира в дома на родителите си, без да има никаква представа какво се е случило в действителност и какво насън от нощта на 22 март досега. Лекарят намерил състоянието му за удовлетворително и след три дни Уилкокс се завърнал в квартирата си; за съжаление обаче, оттук насетне не бил в състояние да окаже каквато и да е помощ на професор Енгъл. Всички следи от причудливите сънища просто изчезнали от паметта му и чичо ми прекратил записването на нощните му видения след една седмица, в течение на която младият мъж му разказвал съвсем обикновени и тривиални сънища.

Тук първият раздел на ръкописа завършваше, макар че сведенията, съдържащи се в разхвърляните бележки, ми дадоха допълнителна храна за размисъл — толкова обилна, че само заклетият ми скептицизъм, съставящ по онова време основата на моята философия, способстваше за запазването на недоверчивото ми отношение към художника. Споменатите записки представляваха описания на сънищата на различни хора и се отнасяха именно към този период, когато младият Уилкокс е правел своите необичайни посещения. Изглежда моят чичо се е бил захванал с твърде обширни изследвания, разпитвайки почти всичките си познати, към които е можел свободно да се обърне, за техните съновидения, отделяйки специално внимание на датата на появата им. Отношението към молбите му е било различно, но като цяло получил такъв широк отклик, че нито един човек не би могъл да се справи с него без помощта на секретар. Изходната кореспонденция не беше съхранена, обаче бележките на професора бяха извънредно подробни и включваха всички значими детайли от нощните видения. Хората, принадлежащи

към средната класа на бизнеса и обществото — които по традиция бяха смятани за „солта на земята“ в Нова Англия, — даваха най-лоши резултати, макар и от време на време сред тях да се срещаха тежки, лошо формулирани сънища, неизменно явили им се в периода между 23 март и 2 април; тоест по времето на делириума на Уилкокс. Хората на науката се оказваха малко по-податливи на влиянието, въпреки че едва четири от описанията съдържаха мимолетни проблясъци на странни пейзажи, като в един от случаите се споменаваше наличието на нещо аномално, всяващо страх.

Пряко отношение към тези изследвания имаха само съновиденията на художниците и поетите — предполагам, че ако имаше възможност да се съпостави тяхното съдържание, щеше да настане истинска паника. Тъй като не разполагах с достъп до оригиналните писма, подозирах, че е имало насочващи въпроси, както и че данните са били променени с оглед на желания резултат. Ето защо продължавах да си мисля, че Уилкокс, по някакъв начин осведомен за старите факти и материали, с които е разполагал чичо ми, е оказал внушително въздействие върху престарелия учен. Казано накратко, откликът на хората на изкуството рисуваше разтърсваща картина. Между 28 февруари и 2 април мнозина от тях бяха сънували доста необичайни неща, като интензивността на сънищата им ставаше значително по-силна през интервала на треската на скулптора. Повече от една четвърт от съобщенията съдържаха описания на сцени и полужвукове, подобни на приведените от Уилкокс. Някои от запитаните признаваха, че са изпитали остър страх от някакъв гигантски непознат обект, появяващ се към края на съня им. Един от случаите, описани подробно, се оказа доста печален. Широко известен архитект с интереси към теософията и окултните науки изпаднал в неистова лудост в деня на началото на треската на Уилкокс; няколко месеца по-късно той издъхнал, като почти през цялото време крещял, молейки се да бъде спасен от някакво адско създание. Ако чичо ми беше записвал имена, а не определени номера срещу своите кореспонденти, можех да предприема свое собствено разследване, но — с изключение на няколко отделни случая — нямах такава възможност. Въпреки това, когато успях да издира тези хора, се оказа, че всички потвърдиха напълно записките. Последната група даваше най-подробни описания на своите впечатления. Често съм се чудил за отношението на

запитаните към изследванията, предприети от професора и смятам, че липсата на резултати се е отразила на кореспондентите далеч по-добре, отколкото ако бяха научили с подробности за какво става дума.

Вестникарските изрезки, както вече поясних, имаха отношение към критични случаи на паника, психоза, маниакални явления и чудачества, проявили се през описвания период от време. На професор Енгъл изглежда му е трябвала цяла прес агенция, за да върши тази работа, защото количеството изрезки бе огромно, а източниците на съобщенията бяха разпръснати по цялото земно кълбо. Имаше материал за среднощно самоубийство в Лондон, когато един самотен човек скочил в полусънно състояние през прозореца с неистов писък. Тук беше и несвързаното писмо до редактора на вестник от Южна Африка, в което някакъв фанатик правеше злокобни предсказания на базата на съновиденията, които имал. Статийка от Калифорния описваше теософска колония, членовете на която, облечени в бели роби, вкупом се готвели за някакво „славно осъществяване“ на „знамение свише“, което обаче така и не настъпило, а дописка от Индия предупредително наемкваше за сериозните вълнения, обхванали местното население в края на март. Увеличили се вуду-оргиите в Хаити; кореспондентите от Африка също говореха за надигащи се народни вълнения. Американските военни на Филипините отбелязали тревожното поведение на определени племена, а нюйоркските полицаи били обкръжени от тълпа изпаднали в истерия левантинци в нощта на 22 срещу 23 март. На изток от Ирландия също се ширели диви слухове и суеверия, а живописецът Ардоа-Боно, известен с афинитета си към фантастичните сюжети, изложил светотатствената „Сънуван пейзаж“ в пролетния салон от 1926 г. в Париж. Записките за проблеми в психиатричните заведения бяха толкова многочислени, че само чудо би могло да попречи на медицинските работници да обърнат внимание на странните съвпадения и да си направят изводи за вмешателството на мистични сили. В тази зловеща подборка бе казано абсолютно всичко и сега ми е неимоверно трудно да повярвам, че някакъв безчувствен рационализъм ме е накарал да отхвърля проблема настрана. Обаче по онова време бях сигурен, че младият Уилкокс е бил запознат с по-старите материали, упоменати от професора.

---

[1] Английски автор на окултни произведения — Б.пр. ↑

II. РАЗКАЗЪТ НА ИНСПЕКТОР ЛЕГРАС

Материалите, които бяха придали такова голямо значение на съня на скулптора и неговия барелеф в очите на чичо ми, съставяха втория раздел от обширния ръкопис. Както изглежда, професор Енгъл бе имал и друг случай да зърне дяволските очертания на безименното чудовище, да си блъска главата над неизвестните йероглифи и да долови страшните звуци, които можеха да се възпроизведат единствено като „Ктхулу“.

Всичко това изпъкваше в такава обезпокоителна, вдъхваща ужас връзка, че ненаситният интерес на професора към Уилкокс и настойчивото издирване на нови подробности по случая бяха напълно обясними.

Въпросните предходни събития се случили през 1908 година, тоест седемнайсет години по-рано, когато Американското археологическо дружество провеждало своята ежегодна конференция в Сейнт Луис. Благодарение на авторитета си и всепризнатите си научни постижения професор Енгъл играел съществена роля във всички обсъждания и бил един от първите, към които групата външни лица се обърнала с въпроси и проблеми, изискващи експертна оценка.

Тази група се предвождала от съвсем обикновен човек на средна възраст, който почти веднага се превърнал в център на внимание за всички присъстващи. Той бил пристигнал чак от Ню Орлийнс, за да потърси специална информация, каквато никой от тамошните източници не бил в състояние да му осигури. Наричал се Джон Реймънд Леграс и по професия бил полицейски инспектор. Причината за посещението му — гротескна, отблъскваща и очевидно доста древна каменна статуетка с неустановен произход — била донесена от него на конференцията. Тук трябва изрично да се отбележи, че инспектор Леграс не проявявал и най-бегъл интерес към археологията. Напротив, желанието му да получи консултация се обяснявало с чисто професионални съображения. Донесената от него статуетка — идол, фетиш или каквото е представлявала — била намерена в гористите

блата на юг от Ню Орлийнс по време на полицейска акция върху предполагаемо вуду-сборище. Ритуалите, свързани с него, били толкова отвратителни и необичайни, че в един момент полицаите осъзнали, че са се сблъскали с тъмен култ, свършено непознат за тях и къде-къде по-ужасяващ и от най-чудовищните африкански вуду-секти. По отношение на неговия произход, като изключим откъслечните и неправдоподобни сведения на задържаните участници в церемонията, не било изяснено абсолютно нищо. Ето защо полицията била заинтересована от всяка информация и предположение на специалистите, които да им помогнат да се разтълкува плашещият символ и чрез него да се проследи историята на култа до самото му възникване.

Инспектор Леграс явно нямал никаква представа, че находката му ще предизвика истинска сензация на конференцията. Само един поглед върху донесената статуетка бил достатъчен, за да развълнува дълбоко всички присъстващи учени. Те мигом се събрали вкупом около госта, взирайки се в тайнствената фигурка, чиято необичайна същност, съчетана с явната ѝ принадлежност към дълбоката древност, свидетелствала за възможността да се надърне в неизвестните и загадъчни хоризонти на античността. Този страховит обект не принадлежал към нито една позната скулптурна школа или епоха от човешката история, въпреки това обаче в неговата мътнозеленикава повърхност сякаш били запечатани цели векове и дори хилядолетия.

Фигурката, която в крайна сметка започнала да преминава от ръка в ръка за по-внимателен оглед, била двајсетина сантиметра висока, а изработката ѝ била удивително прецизна. Тя изобразявала чудовище, чиито очертания смътно напомняли антропоидните, обаче главата му приличала на октопод, лицето представлявало месеста повърхност, осеяна с множество пипала, гъбестото тяло било покрито с люспи, предните и задните крайници били снабдени с гигантски нокти, а на гърба се виждали продълговати тесни криле. Това създание, което изглеждало изпълнено с противоестествено и гибелно зло, имало подуто, подпухнало туловище и било приклекло на четириъгълна поставка или пиедестал, покрит с неизвестни йероглифи. Врърчетата на крилете докосвали задния край на поставката, седалището заемало нейния център, а дългите закривени нокти на присвитите задни крайници се впивали в предния ръб на пиедестала, протягайки под

дъното му една четвърт от дължината си. Цефалоподната^[1] глава на създанието била наклонена напред, така че краищата на лицевите пипала се допирали до върховете на остриите нокти на горните крайници, които обгръщали повдигнатите колене. Съществуването изглеждало изключително правдоподобно и изпълнено с живот, колкото и абсурдно да звучало това, и поради тази причина имало още по-страховит вид, понеже произходът му бил абсолютно неизвестен. Извънредната му древност била извън всякакво съмнение, ала никой от присъстващите не бил в състояние да го свърже с който и да е период от човешката история. Дори материалът, от който била изработена статуетката, си оставал загадка, защото зеленикавочерният камък със златисти и преливащи спектрални петънца и ивици не напомнял на нищо, известно от геологията или минералогията. Писмената в основата на предмета също поставили всички в задънена улица — никой от присъстващите не можел да ги съотнесе към известните лингвистични форми, независимо от обстоятелството, че тук се намирили половината от световните експерти в тези области. Йероглифите и по форма, и по съдържание принадлежали на нещо безкрайно далечно и коренно различно от човешкия свят; напомняли за древни и нечестиви цикли на живота, в който нашият свят и представи нямат абсолютно никакво място.

И все пак, докато присъстващите учени безнадеждно клатели глави и признавали безсилието си пред задачата, поставена от инспектора, в залата се намерил един човек, който съзрял нещо смътно и плашещо познато в чудовищната форма и писмени знаци. Той разказал на събралото се множество — с известна неувереност — за събитията, на които бил свидетел и за които се сетил благодарение на странния предмет. Това бил не някой друг, а самият Уилям Чанинг Уеб (вече покойник), професор по антропология в Принстънския университет, не без основание смятан за един от водещите изследователи в своята област. Преди четирийсет и осем години професор Уеб взел участие в провела се из Исландия и Гренландия експедиция за търсене на древни рунически ръкописи, но така и не им се удало да разкрият техните тайни. Докато бил на западния бряг на Гренландия, той се сблъскал с необичайно племе от дегенерирани, уродливи ескимоси. Тяхната религия представлявала своеобразна форма на дяволотупанничество и го разтърсила с извънредната си

кръвожадност и отвратителни ритуали. Останалите ескимоси знаели твърде малко за този култ и говорели за него с недомлъвки и трепет; те разказвали, че тази религия дошла от онези кошмарни епохи и времена още преди сътворяването на света. Освен отблъскващите ритуали и жестоките човешки жертвоприношения, в нея присъствали и доста странни традиционни обреди, посветени на върховен древен демон, или така наречения торнасух. Професор Уеб дочул тази дума от стар „ангекок“ (нещо като шаман, или жрец-магьосник) и записал с латински букви колкото е възможно по-близо звученето на оригинала. В дадения случай обаче най-голямо значение имал идолът, съхраняван от служителите на култа, около който участниците в церемониите танцували, когато утринната зора аленеела над ледените скали. Въпросният идол, както разяснил професорът, представлявал грубо издялан каменен барелеф, състоящ се от някаква зловеща рисунка и загадъчни писмена. Доколкото самият Уилям Уеб си спомнял, основните черти на изображението силно напомняли на дяволския предмет, попаднал на конференцията на Археологическото дружество.

Този разказ, посрещнат от присъстващите с изумление и тревога, бил двойно по-въздействащ за инспектор Леграс и той веднага затрупал професора с въпроси. Тъй като полицаят разполагал със запис на заклинанията на арестуваните идолопоклонници, той помолил професор Уеб да си припомни колкото се може по-точно звученето на сричките, използвани от кланящите се на дявола ескимоси. Последвало педантично сверяване на детайлите, увенчано с момент на всеобщо изумление и благоговейна тишина, когато и детективът, и ученият признали пълната идентичност на фразите, употребявани от двата сатанински култа — независимо от обстоятелството, че ги разделяли такива гигантски пространства. Това, което ескимоските шамани и блатните жреци от Луизиана пеели, обръщайки се към външно сходните си идоли, представлявало следното — предположението за разделяне на думите било направено с оглед наличието на паузи в пеенето:

*Фх'нгуи мглу'нафх Ктхулу Р'лйех
угах'нагл фхтагн.*

Леграс имал известно преимущество пред професор Уеб, понеже заловените от него идолопоклонници му повторили казаното от старите жреци за значението на тези думи. Според тях текстът означавал:

*В своя дом в Р'лйех мъртвият Ктхулу
спи и чака своя час.*

Тук вече инспектор Леграс, подчинявайки се на всеобщото желание на присъстващите, трябвало да разкаже подробно историята за поклонниците от блатото; история, на която моят чичо е отдавал огромно значение. Този разказ надхвърлял и най-дръзките мечти на специалистите по митология или теософите, разкривайки изумително равнище на представите за Космоса, каквото никой не би очаквал да открие сред заловените от полицаите примитивни жители на мочурливите райони.

На 1 ноември 1907 година в полицията на Ню Орлийнс постъпили отчаяни молби за помощ от южните блатисти местности и лагуната. Тамошните заселници — като цяло груби, но дружелюбни потомци на Лафит — били обхванати от парализиращ ужас вследствие на неизвестно явление, случило се през нощта. Без съмнение ставало въпрос за някакво вуду-магьосничество, ала толкова кошмарно, че в сравнение с него обикновените вуду-ритуали напомняли детска игра. Няколко от жените и децата изчезнали безследно, след като злокобните звуци на ритуалните там-тами започнали да ехтят от дълбините на черните гори, в които не се осмелявал да пристъпи нито един местен жител. Оттам се дочували неистови писъци и вопли на изтезавани, реело се вледеняващо душата пеене и проблясвали танцуващи дяволски огньове; според изплашения пратеник хората вече не били в състояние да понасят това положение.

И така, в късния следобед двайсетина полицаи се натоварили в две карети и един автомобил и се отправили към мястото на произшествието, като взели със себе си трепереция от страх кореняк в качеството му на водач. Когато проходимият път свършил, всички слезли от превозните средства и в продължение на няколко километра безмълвно шляпали из лепкавата кал на кипарисовите гори, под чийто

покрив никога не прониквала слънчева светлина. Обгръщали ги грозни уродливи коренища и провисналите от дърветата примки на испанския лишей, а мяркащите се от време на време купчини влажни камъни и отломки от рухнали зидове усилвали и бездруго потискащото впечатление от мрачния пейзаж. Накрая пред взора им изплували жалките скупчени колиби на поселището и доведените до истерия обитатели мигом се завтекли към отряда. Нејде в далечината отеквали приглушените звуци на там-тамите, а при всяка промяна в посоката на вятъра до ушите им достигали пронизителни, смразяващи писъци. През бледите хрусталаци сякаш се процеждало червеникаво сияние, а отвъд него се диплели безкрайните талази гъст горски мрак. Изплашените заселници категорично отказвали да направят и една крачка по посока на нечестивото сборище, поради което инспектор Леграс и неговите деветнайсет колеги продължили напред без водач.

Местността, в която навлезли сега полицаите, имала изконно лоша слава и белите хора по правило избягвали да идват тук. Носели се легенди за тайнствено езеро, несъзирано от смъртни очи; то било обитавано от гигантски безформен бял полип със светещи очи... Местните жители пък разказвали за дяволи с ципести криле като на прилепи, които излитали в полунощ от пещерите си, намиращи се дълбоко под земята. Местните били убедени, че това се случвало още преди появата на индианците, преди появата на хората и дори преди появата на зверовете и птиците. Ставало дума за истински кошмар, който носел гибел на всеки, дръзнал да го види. Заселниците гледали да странят от тези неща, ала сегашното вещерско сборище протичало в непосредствена близост до тяхното селце, а и само по себе си мястото на този „сабат“ изглежда ги плашело доста повече, отколкото донасящите се оттам вопли.

Само поет или безумец би могъл да опише правдиво звуците, които достигали до хората на Леграс, докато те се провирали из блатистата растителност по посока към червеникавото сияние и глухите удари на там-тама. Както е известно, има звуци, присъщи на животните, и звуци, присъщи на човека; когато източниците им си разменят местата, впечатлението е злоещо. Разюзданите участници в оргията се намирали в състояние на зверска ярост, необузданата им вакханалия се извисявала до демонични висоти, а пронизителните им викове раздирали дебрите на нощната гора и отеквали сред дълбините

й като гибелни вихрушки от бездните на ада. Понякога хаотичният шум прекъсвал за момент и тогава мощен хор от груби гласове започвал да припява страшната обредна фраза:

*Фх'нглуи мглу'нафх Ктхулу Р'лйех
угах'нагл фхтагн.*

Когато полицаите достигнали място, където растителността не била толкова гъста, пред очите им се разкрило забележително зрелище. На четирима от тях им прилошало, един изгубил съзнание, а двамина надали френетични викове, за щастие, заглушени от безумната какофония на оргията. Леграс мигом плиснал с шепи блатна вода в лицето на припадналия и скоро всички полицаи застанали един до друг, разтреперани и хипнотизирани от невиждания до този момент ужас.

Над повърхността на блатото се издигало тревисто островче с площ около четири декара, лишено от дървета и достатъчно сухо. На него в дадения момент подскачали и се извивали такива уродливи и чудовищно деформирани представители на човешката природа, каквито само художници като Сайм или Ангарола^[2] навярно биха могли да изобразят. Всички в противната сбирщина били напълно лишени от дрехи и надавали неистов вой, докато се гърчели и кривели около демоничен огнен пръстен. В средата му, появявайки се за миг сред стената от танцуващи пламъци, се извисявал голям гранитен монолит с височина около два метра и половина, на чийто връх, несъразмерно миниатюрна, се забелязвала познатата статуетка. В поширок кръг около обгърнатия от пламъци монолит, на равни разстояния една от друга, се издигали десет бесилки, от които с главата надолу висели зловещо обезобразените тела на изчезналите кореняци. Именно във вътрешността на тази окръжност с подскачане и вой се вихрела и беснеела тълпата от поклонници.

Вероятно е било само игра на въображението, но на един от полицаите — испанец с гореща кръв — му се сторило, че нейде отдалеч дочува звуци, по странен начин повтарящи ритуалното пеене, които ехтели от дълбините на обвитата от древни легенди и суеверен страх гора. Впоследствие съумях да издирия и разпитам този човек,

Джоузеф Д. Галвес, и той наистина се оказа надарен с богато въображение. Дори ми намекна, че е доловил нещо като повей от размахването на гигантски криле, както и че успял да зърне чифт светещи очи и очертанията на грамадно бяло туловище зад най-отдалечените дървета, ала предполагам, че е станал жертва на местните суеверия.

Всъщност вцепенението на полицаите продължило не повече от няколко секунди. Чувството за дълг надделяло и макар че в тълпата имало не по-малко от стотина изродени същества, хората на инспектор Леграс извадили оръжията си и решително поели напред. През последвалите пет минути шумът и хаосът се издигнали до невъобразима степен. Палките на полицаите нанасяли страшни удари, отеквали револверни изстрели и накрая Леграс се оказал с четирийсет и седем идолопоклонници, на които заповядал да се облекат и да се строят между двете колони полицаи. Петима от участниците във вещерското сорище били убити, а двама тежко ранени били понесени на импровизирани носилки от своите другари. Фигурката върху монолита била внимателно смъкната оттам и инспекторът я взел със себе си.

След като изнурителното пътешествие завършило, пленниците били подложени на прецизен оглед в полицейското управление. Всички те се оказали хора със смесена кръв, с извънредно ниско умствено развитие и със сериозни психически отклонения в добавка. Повечето били моряци, една част били чернокожи и мулати — най-вече от Западните Индии, — а имало и неколцина португалци от островите Кейп Верде, които привнасяли вуду-нотка в разнородния култ. Още преди края на разпита обаче се изяснило, че тук става въпрос за нещо далеч по-древно и дълбоко от негърски фетишизъм. Колкото и деградирали, и невежи да били тези хора, те с удивителна последователност се придържали към централната идея на своята страховита вяра.

Те се покланяли, по думите им, на Великите древни, които съществували цяла вечност, преди изобщо да се появят никакви хора. Тези Същества се спуснали на нашия съвсем млад свят от небето — сега обаче ги нямало, защото се намирали вдън земя и най-мрачните морски глъбини. Техните мъртви тела се явили в сънищата на първите хора — основателите на култа, който никога нямало да изчезне — и им

разкрили своите тайни. Пленниците твърдели, че са част от същия този култ, който съществувал и ще съществува винаги, скрит в далечните пустинни и мрачни места по целия свят дотогава, докато великият жрец Ктхулу не се надигне от тъмната си обител в подводния град Р'лйех, за да наложи отново властта си над Земята. Някой ден, когато звездите пожелаат, той щял да призове верните си последователи и те щели да го освободят, а дотогава тайният култ щял да очаква повелята на господаря си.

Повече нищо не могли да изкопчат. Това било тайна, която никакви мъчения не били в състояние да изтръгнат. Ясно било едно — че човекът никога не е бил единственият разумен обитател на тази Земя, защото от мрака изплували образи, които навестявали малцината вярващи. Това обаче не били Великите древни. Нито един човек не бил виждал Великите древни. Изсеченият идол представлял великия Ктхулу, но никой не можел да каже как изглеждат останалите. Никой не можел да разчете и древните писмена, обаче смисълът им се предавал от уста на уста. Заклинанието, което поклонниците пеели, не било тайната, която пазели; тя никога не била изричана гласно, а само шепнешком. Значението на песнопението се заключавало само в това: „В своя дом в Р'лйех мъртвият Ктхулу спи и очаква своя час“.

Само двама от задържаните били вменяеми дотолкова, че да ги обесят; останалите били разпратени по различни лечебници. Всички те отричали участието си в ритуалните убийства и твърдели, че касапниците са извършени от Чернокрилите, които пристигали при тях от своите убежища, намиращи се от незапомнени времена в обитаваните от призраци гори. На инспектора и хората му обаче не се удало да разберат нищо повече за тези тайнствени създания. Единственото, което полицията могла да си изясни, било научено от един престарял метис на име Кастро, който се кълнял, че бил плавал до най-различни пристанища по света и че бил разговарял с безсмъртните водачи на култа нейде из планините на Китай.

Старият Кастро си припомнил откъси от страховити легенди, на чийто фон бледнеят всички разсъждения на теософите и които представят човека и неговия свят като нещо съвсем мимолетно и преходно. Имало епохи, когато на Земята са господствали други Същества, които съградили величествени градове. Според Кастро безсмъртните китайци му разкрили, че останки от тези Същества все

още могат да бъдат открити във вид на циклопови камъни из островите на Пасифика например. Всички Те измрели дълго преди появата на човека, но имало способности, чрез които можели да бъдат съживени отново, особено когато звездите заемат същото положение, което са заемали преди безброй години в цикъла на вечността. Та нали Съществата били дошли от звездите, донасяйки Своите изображения със Себе си.

Великите древни, продължил Кастро, не се състояли само от плът и кръв. Те имали форма — нима тази фигурка не била доказателство за това? — но тази форма не била впълтена в материя. Когато звездите заемат благоприятно положение, Те ще могат да се преместват от един свят в друг, но сега, при това разположение на звездите, не могат да живеят. Това обаче не означавало, че Те са безвъзвратно мъртви, защото, макар и да не могат да живеят, Те никога не могат да умрат напълно. Всички Те лежат в каменните си домове в огромния Р'лйех, защитени от заклинанията на могъщия Ктхулу, в очакване на великото възкресение, когато звездите и Земята отново ще са готови за Тях. Но и в този момент на освобождение на телата Им трябвало да Им помогне някаква външна сила. Заклинанията, които Ги правят неуязвими, в същото време не Им позволяват да направят първата крачка към освобождението си. Затова сега Те могат само да лежат будни в мрака, потънали в мислите си, докато безброй милиони години преминават покрай Тях. На Тях Им е известно всичко, което се случва във Вселената, защото Тяхната форма на общуване е предаването на мисли. Така че дори в този час Те разговарят един с друг в Своите гробове. Когато, след края на изначалния хаос, на Земята се появили първите хора, Великите древни общували с най-чувствителните от хората, като променяли и диктували сънищата им, понеже само по такъв начин можели да достигнат до състоящия се от плът мозък на бозайниците.

Тогава, прошепнал Кастро, тези първи хора създали култ около малките идоли, които Великите древни им показали; идоли, донесени в отдавна изтрили се от паметта времена, от най-далечните тъмни звезди. Този култ никога нямало да умре, напротив — щял да се съхрани дотогава, докато звездите отново заемат правилното си положение, а тайните жреци не надигнат великия Ктхулу от Неговия гроб, за да възкресят Неговите поданици и възстановят Неговата власт

над Земята. Настъпването на това време лесно щяло да бъде разпознато, понеже тогава хората щели да станат като Великите древни — диви и свободни, отвъд доброто и злото, захвърлили всеки закон и морал; крещящи, убиващи и пируващи на воля. Тогава освободените Велики древни щели да им разкрият нови начини да крещят, да убиват и да се веселят, наслаждавайки се един на друг, и цялата Земя щяла да пламне във всеунищожавания огън на свободата и екстаза. Дотогава култът, с помощта на своите ритуали и обреди, трябвало да съхрани в паметта тези древни способности и да провъзгласи пророчеството за тяхното възраждане.

В предишните времена избрани люде можели да говорят с погребаните Велики древни насън, ала после нещо се случило. Огромният каменен град Р'лйех, с неговите гигантски монолити и призрачни гробници, потънал под вълните... и дълбоките, обвити в мистерия водни талази, през които не можела да проникне дори и една-едничка мисъл, прекъснали тази връзка. Обаче паметта никога не умира и върховните жреци предrekli, че градът ще се въздигне отново, когато звездите са готови. Тогава от недрата на земята щели да възкръснат нейните черни духове, тъмни и забравени, изпълнени с призрачна мълва, извлечена от дълбоките пещери, зеещи в забравените океански дъна. Ала за това Кастро не се осмелявал да говори. Той изведнъж прекъснал разказа си и нищо не било в състояние да го накара да промълви и дума повече. Странно било и това, че категорично отказвал да назове размерите на Великите древни. Произходът на тази религия, по думите му, се коренял нейде сред неизбродимите арабски пустини, където Ирем, Градът на колоните, дремел скрит и недосегаем. Този култ по никакъв начин не бил свързан с европейското вещерство и на практика не бил известен на никого, освен на своите привърженици. В нито една книга не се споменавала дори и трошичка информация за него, макар че, както разкрили безсмъртните китайци, имало стихове с двойствен смисъл в прокълнатата книга „Некрономикон“ на безумния арабин Абдул Алхазред, които посветеният можел да разтълкува по свое усмотрение, както например нееднократно подлагания на дискусия куплет:

Не е покойник онзи, който лежи във вечността,

и след безброй епохи погубва и смъртта.

Леграс, на когото всичко това направило твърде дълбоко впечатление, напразно търсил исторически сведения за този култ. По всяка вероятност Кастро казвал истината, когато твърдял, че е забулен в пълна тайна. Специалистите от университета в Тюлейн, към които се обърнал инспекторът, не могли да разкрият нищо нито за самия култ, нито за статуетката на идола, която той им показал. Тогава Леграс се обърнал към водещите специалисти в дадената област, ала отново не могъл да чуе нищо по-съществено от гренландската история на професор Уеб.

Трескавият интерес, който разказът на инспектора и донесената фигурка породили на конференцията на археолозите, получил отражение в последвалата кореспонденция на присъстващите, макар и почти да не бил споменат в официалните публикации на археологическото дружество. Предпазливостта винаги се явява първата грижа на учените, привикнали да се сблъскват с шарлатанство и всевъзможни опити за мистификация. По някое време Леграс предоставил статуетката на професор Уеб, обаче след смъртта на последния фигурката била върната на полицаия и останала у него, така че аз успях да я видя едва съвсем наскоро. Тя действително се оказва доста зловещо произведение, което до голяма степен наподобяваше „сънната скулптура“ на младия Уилкокс.

Никак не е чудно, че чичо ми е бил доста развълнуван от разказа на скулптора. Какви ли мисли биха могли да възникнат у него, ако след запознаването с историята на инспектор Леграс при него се явява един чувствителен млад мъж, който е сънувал не само статуетката и точните изображения на йероглифите, открити в луизианските блата и гренландските ледове, но и е чул в съня си най-малко три думи, съвсем точно повтарящи части от заклинанието на ескимоските дяволопоклонници и луизианските изроди? Съвсем естествено е, че професор Енгъл незабавно е предприел свое собствено разследване, макар аз лично, честно казано, да подозирах, че младият Уилкокс по някакъв начин е узнал за злополучния култ и си е измислил цяла серия загадъчни съновидения, за да подхрани загадката за сметка на чичо ми. Разбира се, записките за сънищата и вестникарските изрезки, събрани

от професора, представляваха сериозно подкрепление към неговите догадки; обаче присъщият ми рационализъм и крайната екстравагантност на проблема като цяло ме доведоха до извода, който тогава смятах за най-правдоподобен. Затова, след като с изключителна прецизност изследвах ръкописа отново и отново, съотнасяйки теософските и антропологични заключения с разказа на инспектор Леграс, в крайна сметка реших да отида в Провидънс, за да изкажа справедливи упреци по адрес на скулптора, позволил си толкова нагло да измами един сериозен стар изследовател.

Уилкокс все още живееше сам във Фльор-дъо-Ли-Билдинг на Томас Стрийт — уродлива викторианска имитация на бретонската архитектура от седемнайсети век, която парадираше със своята измазана с гипс фасада сред очарователните колониални постройки, разположени в сянката на най-изящната грегорианска камбанария в Америка. Заварих го да работи в ателието си и докато разглеждах разхвърляните из стаята произведения, си дадох сметка, че пред мен стои изключителен и неоспорим талант. Убеден съм, че с времето Уилкокс ще се превърне в един от най-известните творци декаденти, понеже умееше да vyplъти в глина — и вероятно някой ден щеше да постигне същото с мрамор — онези кошмарни фантазии, които Артър Макън облича в думи, а Кларк Аштън Смит^[3] изобразява в стихове и живописни платна.

Смугъл, с крехко телосложение и леко небрежен вид, той вяло откликна на моето похлопване и, без да става от мястото си, ме попита за какво съм дошъл. Когато му се представих, прояви известен интерес; изглежда моят чичо бе пробудил любопитството му с анализирането на странните му съновидения. Не разкрих пред него истинската причина за посещението си, както и не му съобщих подробности по случая, но въпреки това успях да го предразположа към разговор. За доста кратко време напълно се убедих в абсолютната му искреност, тъй като маниерът, по който говореше за сънищата си, разсея всичките ми подозрения. Тези съновидения и оставените от тях следи в подсъзнанието му бяха повлияли по невероятен начин върху творчеството му — показа ми чудовищна статуя, чиито очертания така ми въздействаха, че ме накараха едва ли не да затреперя от заключената в нея могъща и тъмна сила. Уилкокс не можеше да си припомни никакви други впечатления, които да са го вдъхновили за

изработката ѝ, с изключение на своя „сънен барелеф“, като контурите се оформили сами изпод ръцете му. Несъмнено това беше онзи гигантски образ, за който бе бълнувал в своя делириум. Много скоро ми стана ясно, че художникът и понятие си няма за тайния култ, макар че настойчивите въпроси на чичо ми вероятно го бяха навели на някои идеи; тук, признавам, отново се замислих за възможността младият скулптор да е останал с кошмарните си впечатления по някакъв по-правдоподобен път.

Уилкокс започна да ми разказва сънищата си с необичайно поетическо вдъхновение, сътворявайки пред взора ми ужасяващите картини на влажния циклопов град, построен от слузест зеленикав камък — чиято геометрия, както изрично наблегна, била съвършено неправилна, — след което ме накара ясно да чуя непрекъснатия, полусъзнателен зов, ехтящ изпод земята:

„Ктхулу фхтагн“. „Ктхулу фхтагн“.

Тези думи представляваха част от зловещия зов, насочен към мъртвия Ктхулу, който лежи в каменната си гробница в Р'лйех, и въпреки вкоренения ми рационализъм ме развълнуваха дълбоко. Бях убеден, че Уилкокс е чувал за този култ и по-рано — просто не бе възможно иначе. После обаче е забравил за него, а споменът се е разтворил сред не по-малко страховитите неща, прочетени в книгите или родени от необузданата му фантазия. По-късно, благодарение на неговата остра впечатлителност, тези възпоминания са намерили отражение в сънищата му, в барелефа и в смразяващата статуя, която видях днес; по такъв начин мистификацията спрямо моя чичо ставаше непреднамерена. Младият човек спадаше към този тип хора, чиято превзетост и лоши маниери ме дразнеха; това обаче не биваше да ми пречи да отдам дължимото на таланта и откровеността му. Разделихме се дружески и му пожелах всички успехи, които несъмнено заслужаваше неговият художествен дар.

Проблемът с тайнствения култ продължаваше да ме вълнува и аз се срещнах с някои от колегите на чичо ми, поинтересувах се от тяхната гледна точка и ги разпитах какво мислят за доказателствата, които той беше събрал. Посетих Ню Орлийнс и поговорих с инспектор

Леграс, както и с част от участниците в онази отдавнашна полицейска акция, сблъскала се с плашещия символ, и даже успях да разпитам някои от живите уродливи пленници. За съжаление, старият Кастро бе умрял няколко години по-рано. Информацията, която научих от първа ръка, потвърждаваше нещата, станали ми известни от записките на чичо ми, ала въпреки това отново ме развълнува. Вече не хранех никакви съмнения, че съм попаднал на съвършено реална, изключително тайнствена и много древна религия, откриването на която би ме направило известен антрополог. Тогавашният ми мироглед се основаваше на абсолютния материализъм (как ми се иска и сега да беше така) и поради тази причина извънредно ме дразнеше съвпадането по време на невероятните съновидения и събития — в това число и отразените във вестникарските изрезки, събрани от професор Енгъл.

Някъде по това време започнах да подозирам — а сега, боя се, зная със сигурност, — че смъртта на моя чичо изобщо не е била естествена. Той бе паднал на тясната уличка, вървяща нагоре по хълма, гъмжаща от всевъзможни отвъдморски уроди, след като някакъв невнимателен моряк негър го блъснал. Не бях забравил, че сред заловените поклонници на култа в Луизиана имало много хора със смесена кръв, както и множество моряци. Изобщо не ме учудваха и съобщенията за отровени с игли хора и други тайни методи — толкова безчовечни и древни, колкото и самите загадъчни ритуали. Да, на Леграс и на хората му не било сторено нищо, но в Норвегия един моряк, който станал свидетел на нещо изключително злоещо, беше сполетян от загадъчна смърт. Възможно ли бе сведенията за задълбочените разследвания, предприети от моя чичо след получаването на данните за сънищата на скулптора, да са достигнали до неподходящи уши? Мисля, че професор Енгъл е умрял именно защото е знаел твърде много... или е бил на прага да го узнае. Дали същата участ ще сполети и мен, само бъдещето ще покаже... защото и аз вече узнах твърде много неща.

---

[1] Цефалопод — главноного (гр.) — Б.пр. ↑

[2] Сидни Сайм — английски художник, илюстрирал фантастичните произведения на Лорд Дансени; Антъни Ангарола — американски художник от италиански произход — Б.пр. ↑

[3] Артър Макън (1863–1947) — уелски автор на фантастични творби със свръхестествена тематика; Кларк Аштън Смит (1893–1961) — американски белетрист, поет и художник; един от участниците в литературния кръг, оформил се около Хауърд Лъвкрафт — Б.пр. ↑

III. БЕЗУМИЕТО ОТ МОРЕТО

Ако някой ден небесата пожелаят да сторят някакво благодеяние за мен, то това би било пълното отстраняване на последствията от едно случайно стечение на обстоятелствата, накарало ме да хвърля бегъл поглед на най-обикновен лист хартия. В друга ситуация нищо не би ме подтикнало да разгледам този стар брой на австралийското списание „Сидни бюлетин“ от 18 април 1925 година. Той се бе изплъзнал и от вниманието на фирмата, занимаваща се с подбора на материалите от вестниците и списанията за проучванията на моя чичо.

По това време почти бях загърбил изследванията си по проблема, който чичо ми бе нарекъл „Култът Ктхулу“, и бях на гости на свой стар приятел — учен от Патерсън, щата Ню Джърси, уредник на тамошния музей и специалист по минералогия от най-висока класа. Докато разглеждах някакви образци в хранилището на музея, погледът ми случайно попадна на странното изображение върху някакъв стар лист хартия, сложен на полицата под каменните екземпляри. Това беше „Сидни бюлетин“, за който вече споменах, а илюстрацията представляваше автотипно изображение на някаква отблъскваща каменна фигурка, почти идентична с онази, която Леграс бе открил сред блатата.

Нетърпеливо издърпах списанието изпод скъпоценната колекция и бързо прочетох статийката, разочарован от малкия ѝ обем. Съдържанието ѝ обаче се оказа от голямо значение за моите търсения, ето защо внимателно си изрязах материала. В него се съобщаваше следното:

МИСТЕРИЯ С ИЗОСТАВЕН КОРАБ В ОТКРИТО МОРЕ

„Виджилънт“ Пристига С Неуправляема
Новозеландска Яхта На Буксир. На Борда Са Открити Един
Жив И Един Мъртъв. Разказ За Отчаяна Битка И Гибел В

Морето. Спасеният Моряк Отказва Да Съобщи Подробности За Странното Произшествие. У Него Е Намерен Причудлив Идол. Предстои Разследване.

Товарният кораб „Виджилънт“, собственост на компанията „Морисън“, отплава от Валпарайсо и пристигна днес сутринта на кея в Дарлинг Харбър, влачейки на буксир пробитата и неуправляема, но тежковъоръжена парна яхта „Алърт“ от Дънедин, Нова Зеландия, която била забелязана на 12 април на 34 градуса и 21 минути южна ширина и 152 градуса и 17 минути западна дължина с един жив и един мъртъв човек на борда.

„Виджилънт“ напуснал Валпарайсо на 25 март и на 2 април вече значително се бил отклонил на юг от своя курс заради необичайно силната буря и гигантски вълни. На 12 април бил забелязан изоставеният плавателен съд; на пръв поглед яхтата изглеждала свършено пуста, обаче след това забелязали един жив човек в състояние на делириум и един мъртвец, издъхнал преди не по-малко от седмица.

Оцелелият държал в ръцете си ужасен каменен идол с неизвестен произход, висок около трийсетина сантиметра, по отношение на който специалистите от Университета в Сидни, Кралското общество и Музея на Колидж Стрийт признаха пълната си неосведоменост. Самият оцелял матрос твърди, че открил тази вещ в салона на яхтата — тя се намирала върху неголям, грубо издялан олтар с подобен характер.

След като дойде в съзнание, този човек разказа твърде странна история за пиратство и кървава баня, разиграла се сред океана. Името му е Густав Йохансен, норвежец, втори помощник-капитан на двумачтовата шхуна „Ема“ от Оукланд, която отплавала към Калао на 20 февруари с екипаж от единайсет души на борда.

Той разказа, че „Ема“ се забавила по пътя си и била отнесена на юг от своя курс заради силната буря от 1 март, след което на 22 март, на 49 градуса и 51 минути южна ширина и 128 градуса и 34 минути западна дължина срещнала „Алърт“, управлявана от странен и зловец

екипаж от канаки и хора от смесена раса. Получавайки предварителна заповед да обърне назад, капитан Колинс отказал да я изпълни; в този момент странният екипаж без никакво предупреждение открил огън по шхуната от батареите на медните оръдия, съставлящи въоръжението на яхтата.

Както сподели оцелелият матрос, екипажът на „Ема“ приел предизвикателството и макар че шхуната вече била получила пробойни под ватерлинията и започвала да потъва, успял да прилепи борда ѝ до борда на „Алърт“, да я вземе на абордаж и да встъпи в схватка с дивите ѝ моряци на палубата. Разиграла се истинска касапница, в хода на която хората на капитан Колинс били принудени да избият всички мелези, въпреки че онези ги превишавали на брой, заради яростната им и отчаяна, макар и доста непохватна съпротива.

Трима от екипажа на „Ема“ били убити — сред тях капитан Колинс и първият помощник-капитан Грийн; останалите осем души под командването на втория помощник-капитан Йохансен поели управлението на завоюваната яхта и продължили по същия курс, както преди, за да проверят поради каква причина моряците от „Алърт“ са искали така арогантно да се отклонят от маршрута си.

На следващия ден те забелязали мъничък остров и след като хвърлили котва, акостирали на брега, макар и никой да не знаел за съществуването му в тази част на океана. Не е ясно поради каква причина шестима от екипажа загинали на острова, като тук разказът на Йохансен изведнъж става твърде съдържан и лаконичен — единственото, което разкрива за смъртта им, е, че пропаднали в дълбока пропаст между скалите. Впоследствие той и единственият му спътник се качили обратно на яхтата, опитвайки се да я управляват, но ето че на 2 април станали жертва на страшната буря.

От този момент до мига на своето спасение на 12 април Йохансен си спомня извънредно малко неща; дори

не е в състояние да каже кога е издъхнал неговият другар Уилям Брайдън. Смъртта на последния, както показва експертизата, не е настъпила вследствие на някаква конкретна причина и по всяка вероятност е била провокирана от превъзбуда или от атмосферните условия, довели до измръзването му.

От Дънедин съобщиха по телеграфа, че „Алърт“ бил добре познат търговски плавателен съд, извършващ регулярни рейсове между островите на Тихия океан, ала с крайно лоша репутация по крайбрежието. Корабът бил собственост на твърде необикновени представители на смесени раси, чиито чести сборища и нощни пътешествия в горите давали храна за немалко любопитство. Веднага след бурята и подземните трусове на 1 март те отплавали с невероятна припряност.

Нашият кореспондент от Оукланд съобщава, че „Ема“ и екипажът ѝ се ползвали с отлична репутация, а Йохансен се смятал за трезвомислещ и достоен човек. Адмиралтейството вече назначи разследване на това произшествие, което започва още утре; в хода на разследването ще бъде предприет и опит да се получи от Йохансен по-обширна информация от дадената до този момент.

Това беше всичко, заедно със снимката на дяволското изображение, ала каква верига от асоциации отприщи то у мен! Имах пред себе си нови сведения за култа към Ктхулу и те доказваха, че той има отношение не само към сушата, но и към морето. От какви мотиви се е ръководил смесеният екипаж, когато е заповядал на „Ема“ да обърне курса си? В каква посока са пътували самите те, носейки ужасния идол на борда? Какъв беше този неизвестен остров, на който бяха загинали шестима от екипажа на „Ема“ и за който помощник-капитанът Йохансен не искаше да говори? Какво бе открило разследването, предприето от адмиралтейството, и какво беше известно за гибелния култ в Дънедин? И най-важното — що за дълбока

и свръхестествена (но очевидна) връзка съществуваше между тези дати и различните обрати на събитията, зафиксирани от моя чичо?

На 1 март — или 28 февруари, ако вземем предвид международната демаркационна линия за датите — бяха земетресението и бурята. „Алърт“ и отвратителният ѝ екипаж отплават съвсем успешно от Дънедин, сякаш подчинявайки се на някакво настоятелно изискване, докато по същото време на другия край на Земята поетите и художниците започват да виждат в сънищата си странни, пропити с влага циклопови градове, а един млад скулптор извайва в съня си статуетка на всяващия ужас Ктхулу. На 23 март екипажът на „Ема“ акостира на непознато островче, където оставя впоследствие шест трупа; именно в този ден сънищата на чувствителните хора придобиват особена яркост и кошмарите им се изпълват с преследващото ги гигантско същество. Именно в този ден архитектът полудява, а скулпторът внезапно изпада в делириум. А какво да кажем за бурята от 2 април — датата, в която всички съновидения за мрачния град неочаквано прекъсват и когато Уилкокс по чудодееен начин се избавя от странната треска? Какво означава всичко това — заедно с намеците на престарелия Кастро за потъналите под водата, родени сред звездите Велики древни и приближаващото им господство; за преданите им поклонници и властта на Древните над човешките сънища? Нима не бях застанал на прага на космически ужас, простиращ се отвъд пределите на онова, което човек може да понесе? Ако това бе вярно, то навярно кошмарите щяха да си останат заключени в човешкото съзнание, защото на втория ден от април несъмнено се бе случило нещо, съумяло да спре по някакъв начин чудовищната заплаха, надвиснала над душата на Човечеството.

Същата вечер, след като изпратих няколко телеграми, аз се сбогувах с моя домакин и се качих на влака за Сан Франциско. Не покъсно от месец вече бях в Дънедин, където обаче не се знаеше много за странните служители на тайнствения култ, които уж често се отбивали в местните таверни. Всевъзможните отрепки бяха доста банална и изтъркана тема; единственото, до което успях да се добера, бяха слуховете за едно пътешествие, извършено от тези уроди във вътрешността на острова, по време на което хората от далечните хълмове дочули приглушени звуци от барабани и забелязали алените езици на пламъци да се мерзелееят в дълбините на гората.

В Оукланд узнах, че когато Йохансен се прибрал, косата му от русолява била станала бяла. След завръщането си от повърхностния и непълен разпит в Сидни той продал своята къщичка на Уест Стрийт в Дънедин и заминал за Осло заедно с жена си. Що се отнася до необикновеното му приключение, не разказал на приятелите си нищо повече от онова, което вече бил съобщил на представителите на адмиралтейството, така че те не можеха нищо да добавят и ми помогнаха единствено с това, че ми дадоха адреса му в Осло.

Отправих се към Сидни, където проведох съвършено безрезултатни разговори с моряците и участниците в адмиралтейския съд. Видях „Алърт“, вече продадена и служеща като търговски кораб, на Кръговия кей в залива Сидни, ала външният ѝ вид не подпомогна с нищо разследванията ми. Приведената фигурка с глава на сепия, туловище на дракон, ципести криле и изографисан с йероглифи пиедестал сега се съхраняваше в музея на Хайд Парк; аз дълго и внимателно я разглеждах, за пореден път убеждавайки се, че е изработена с изключителна прецизност от някакъв непознат чуждоземен материал; беше толкова страховита и древна, колкото и по-малкият по размери екземпляр на Леграс. Уредникът на музея ми сподели, че геолозите я смятали за чудовищна загадка, понеже на Земята не съществувал такъв камък, от който би могла да бъде изготвена. Тук с трепет си припомних думите на престарелия Кастро, с които той описвал Великите древни на инспектора: „Те дойдоха от звездите и донесоха Своите изображения със Себе си“.

Всички тези неща до такава степен бяха завладели мислите ми, че се отправих към Осло, за да се срещна с Густав Йохансен. От Лондон се прехвърлих на кораб, заминаващ за норвежката столица, и в един есенен ден вече се разхождах по крайбрежния булевард, протегнал се в сянката на Егеберг.

Адресът на Йохансен, както научих, беше някъде в Стария град на крал Харолд Хаардрада, запазил името Осло в продължение на всички столетия, докато на големия град му бе наложено наименованието Кристияния. Изминах част от пътя с такси и накрая с разтуптяно сърце почуках на вратата на чист и спретнат старинен дом с измазана гипсова фасада. Облечена в черно жена, с печално изражение изслуша моите обяснения и на неуверен английски ми

съобщи поразилата ме новина, че Густав Йохансен вече не е между живите.

Съпругата му ми обясни, че той починал скоро след завръщането си в Норвегия, защото събитията от 1925 г. го съсипали. Пред нея Густав споделил не повече, отколкото пред всички останали, обаче ѝ оставил голям ръкопис — относно „техническите въпроси“, както казал самият той — на английски език, вероятно за да попречи на жена си случайно да се запознае със съдържанието му. Веднъж, докато минавал по някаква тясна уличка в близост до гьотеборгските докове, от таванските прозорци на една от къщите паднал тежък вързоп книжа, който го съборил на земята. Двама индийски моряци му помогнали да се изправи, ала той издъхнал още преди да пристигне медицинската помощ. Лекарите не открили никаква очевидна причина за смъртта му и я приписали на сърдечна недостатъчност, съчетана с обща слабост на организма.

От този момент нататък почувствах как в мен се прокрадва постоянен злокобен страх, който — сигурен съм в това! — не ще ме остави, докато не настъпи последният ми час; „случайно“ или по някакъв друг начин. Успях да убедя вдовицата, че запознаването ми с „техническите въпроси“ е най-важната цел на моето дълго пътуване и в края на краищата получих ръкописа. Излишно е да казвам, че започнах да го чета още по време на обратния път за Лондон.

Той представляваше едно доста объркано и разпиляно произведение — несръчен опит на прост моряк да напише дневник със задна дата, в който да опише случилите се с него събития и да възстанови онова кошмарно последно пътешествие ден по ден. Не мога да го предам дословно, имайки предвид неяснотата на изложението, повторенията и претовареността с излишни подробности, но ще се постарая да следвам фабулата така, че да разберете защо звукът на вълните, плискащи се в борда на кораба, стана за мен дотолкова непоносим, че се наложи да запуша ушите си с памук.

Йохансен, слава богу, въобще не бе успял да узнае цялата истина, макар че беше видял и Града, и Съществуото. Описаното от него обаче бе напълно достатъчно, за да ме лиши завинаги от спокоен сън. Само като си помисля за онова, което се таи съвсем близо до нас — за кошмарите, пристигнали тук от прокълнатите звезди и погребани

дълбоко под океанските води, за скверния култ, който ги пази и е готов да ги освободи при първото земетресение, способно да издигне отново техния чудовищен град на повърхността сред слънчевите лъчи и земния въздух, — ужасът ме пронизва до мозъка на костите ми.

Пътешествието на Йохансен започнало именно така, както норвежецът съобщил на комисията от адмиралтейството. „Ема“, натоварена с баласт, напуснала Оукланд на 20 февруари и екипажът ѝ усетил пълната сила на предизвиканата от подземния трус буря, изпълнила сънищата на много хора с кошмарни видения. Когато моряците успели да възстановят контрола над управлението, корабът започнал бързо да се движи напред... до момента на срещата с „Алърт“ на 22 март. Можех да почувствам горестта и съжалението на помощник-капитана, докато описваше обстрела и потъването на „Ема“. Той пишеше с нескрито отвращение за мургавите служители на култа, намиращи се на борда на „Алърт“. Изглежда в тях е имало нещо толкова гнусно и отвращаващо, че унищожаването им се превърнало в подобие на свещен дълг. Именно поради тази причина Йохансен с нескрито недоумение изслушал обвиненията в жестокост към него и екипажа, прозвучали по време на процеса. После, движени от любопитството, хората на помощник-капитана продължили напред, вече със завладяната яхта, докато на 47 градуса и 9 минути южна ширина и 126 градуса и 43 минути западна дължина не се натъкнали на брегова ивица, където сред лепкавата тиня, слуз и кал се издигали обрасли с водорасли каменни съоръжения. Това не било нищо друго, а материализираният ужас на Земята — кошмарният град-мъртвец Р'лйех, построен в незапомнени доисторически времена от гигантски отворителни създания, долетели тук от тъмните звезди. Тук лежали великият Ктхулу и неговите несметни пълчища, скрити в зеленикавите, покрити със слуз гробници... и оттук те изпращали онези мисловни послания, които прониквали в сънищата на по-чувствителните хора, и призовавали верните си поклонници да им се притекат на помощ, за да ги освободят и да възродят кошмарната им сила. Разбира се, Йохансен не е имал представа за това, ала, бога ми, съвсем скоро сам зърнал предостатъчно!

Предполагам, че единствено върхът на чудовищната, увенчана с монолит цитадела, под чийто купол е бил положен самият Ктхулу, се е издигала над повърхността на водата. Когато си помислих за размерите

на онази част, скрита нейде там, долу, в дълбините на океана, у мен веднага се зароди желание час по-скоро да сложа край на живота си. Йохансен и неговите моряци били обхванати от религиозен ужас пред космическото величие на този пропит от влага Вавилон на древните демони и по всяка вероятност са се досетили, че видяното в никакъв случай не би могло да бъде сътворено от нашата — или която и да било друга — цивилизация от планетата Земя. Суеверният страх при гледката на невъобразимите мащаби на зеленикавите каменни блокове и потресаващата височина на колосалния резбован монолит, както и при поразителното сходство между титаничните статуи и барелефи със странната фигурка, открита в олтара на „Алърт“, ясно и недвусмислено се усещаше във всеки ред от безизкусното повествование на помощник-капитана.

Без да има никаква представа що е футуризм, Йохансен бе постигнал нещо изключително близко до него в своето описание на града. Вместо точно обрисуване на някакво съоръжение или постройка, той се ограничаваше само с общото впечатление, което е получил от гигантските ъгли и каменните повърхности — повърхности, чиито размери изключват каквато и да е възможност да са създадени на тази планета, — покрити със скверни образи и незнайни йероглифи. Обръщам внимание на акцента му върху ъглите, тъй като ми напомни за един момент от разказа на Уилкокс за неговите сънища. Художникът беше казал, че геометрията на постройките от съновиденията му е анормална, неевклидова и загатва за сфери и измерения, нямащи нищо общо с нашите. Ето че сега един малограмотен матрос бе почувствал абсолютно същото, докато е наблюдавал тази кошмарна реалност.

Йохансен и хората му стъпили на стръмния, покрит с тиня и слуг бряг на този чудовищен акропол и започнали да пълзят нагоре по титаничните, просмукани с влага блокове, които никак не се вписвали в представата за нормални човешки стълби. Дори слънцето в небесата изглеждало изкривено и деформирано пред пелената на зловонните изпарения, излъчвани от тази потопена в морето грамада, а заплахата и опасността сякаш злокобно дебнели из тези влудяващи, изплъзващи се ъгли в резбованите каменни късове, където вторият поглед разкривал вдлъбнатина на същото място, за което преди си бил сигурен, че е имало изпъкналост.

Смътен страх започнал да обхваща пътешествениците още преди да зърнат нещо друго, освен камъни, тинеста слуз и водорасли. Всеки от тях отдавна би избягал надалеч, стига да не се боял от насмешките и подигравките от страна на останалите. Ето защо всички си давали вид, че търсят нещо — както се оказало впоследствие, съвършено безрезултатно, — някакъв дребен артефакт или просто спомен за необикновената гледка.

Португалецът Родригес бил първият, който се изкачил до основата на монолита и извикал, че е намерил нещо интересно. Останалите вкупом се втурнали към него и с любопитство се вгледали в огромна гравирана порта с вече познатото изображение на октопод-дракон върху нея. Тя приличала, пишеше Йохансен, на вратата на огромен хамбар, само дето била с гигантски размери; всички веднага се досетили, че е нещо като врата, защото видели касата, прага и ръбовете ѝ, макар че не могли да решат дали стои легнала, подобно на някакъв люк, или полегато, като външната врата на подземен склад или мазе. Както и Уилкокс беше заявил по-рано, цялата геометрия на мястото изглеждала съвършено погрешна и неправилна. Йохансен и хората му не били в състояние дори да кажат дали морето и земната повърхност са разположени хоризонтално или не, понеже относителното разположение на всичко окръжаващо ги фантазмагорически се променяло.

Брайдън натиснал камъка на няколко места, но безуспешно. Тогава Донован започнал внимателно да изследва ръбовете на портала, натискайки всеки участък поотделно. Той се катерел нагоре-надолу по гротескното каменно съоръжение — тоест може да се каже, че се е катерил, ако приемем, че вратата е била наклонена, — а мъжете се питали как изобщо е възможно някоя врата в целия свят да бъде толкова голяма. После, съвсем бавно и леко, грамадната порта започнала да се поклаща и моряците разбрали, че тя балансирала в неустойчиво равновесие.

Донован се приплъзнал при своите другари и сега всички заедно взели да наблюдават странното снижаване на чудовищния каменен портал. В този фантастичен свят на изкривени образи плочата се движела съвършено неестествено, по диагонала, така че всички правила за движение на материята и законите на перспективата изглеждали нарушени.

Открилият се отвор бил черен, а мракът изглеждал почти материален. Тази пълна тъмнина всъщност се оказала с положително значение, понеже закривала от погледа както вътрешността, така и всичко, което било скрито там. В следващия момент този мрак внезапно изскочил на бял свят като дим от многовековно заточение, а слънцето помръкнало, сякаш затъмнено от нечии огромни ципести криле. От зейналите дълбини се издигнала непоносима смрад, а отличаващият се с остър слух Хокинс доловил отвратителен плискащ звук изотдолу. Всички се вслушали в този звук и все още напругали слуха си, когато Онова се появило изведнъж пред погледа им и започнало да измъква своята зеленикава желатинова неизмеримост от черната бездна в заразената атмосфера на отровния безумен град.

На това място почеркът на Йохансен става почти неразбираем. От шестимата моряци, които не се завърнали на кораба, двама умрели още тук — по думите му без съмнение от страх. Да се опише това Същество било невъзможно — нямало език, способен да предаде такива бездни на крещящото и отвъдвремево безумие, такова свръхестествено противоречие на всички закони на материята, енергията и космическия ред. Сякаш цяла планина се движела тежко пред тях! Господи! Ето защо не е никак странно, че на другия край на света един архитект изгубил разсъдъка си, а бедният Уилкокс изпаднал в делириум след внезапния телепатичен сигнал. Изображението от идолите, зеленикавото, слузесто изчадие от звездите, се било пробудило, за да си възвърне изгубеното. Звездите отново бяха заели благоприятно положение и това, което не се бе удало на древния култ, по чиста случайност бе осъществено от безобидните любопитни моряци. След милиарди години на заточение сега великият Ктхулу отново бил свободен и жадувал да се наслади на свободата си.

Трима мъже били пометени от гигантските нокти преди още да успеят да реагират. Господ да успокои душите им — ако изобщо някъде във Вселената съществува нещо като покой. Това били Донован, Герера и Ангстрьом. Паркър се подхлъзнал, когато последните трима оцелели, изгубили ума и дума от страх, се втурнали главоломно към лодката по грамадните хлъзгави стъпала, покрити със зеленикава кора... Норвежецът твърдеше, че Паркър сякаш бил погълнат от внезапно зейнал отвор в плочата, който само допреди секунда не бил там. И така, само двамина от екипажа — Брайдън и

Йохансен — достигнали лодката; те отчаяно започнали да гребат към „Алърт“, а междувременно чудовището вече се влачело надолу по хлъзгавите камъни и тъкмо нагазвало в морските води.

Въпреки че целият екипаж бил напуснал кораба, за да слезе на сушата, налягането на парата все още не било спаднало драстично и след броени секунди успели да подкарат „Алърт“ и да отплават. Бавно набирайки скорост, яхтата започнала да разпенва смъртоносните води, докато титаничното Същество на брега на чудовищния град-гробница издавало поредица от неразбираеми звуци и от него се стичала слуз... Досуц като исполина Полифем, сипец проклетия подир изплъзващия му се кораб на Одисей. След това обаче великият Ктхулу, многократно по-могъщ и ужасяващ от легендарните циклопи, се вмъкнал във водата и предприел страховито преследване, правейки гигантски вълни със загребванията на мощните си крайници. Брайдън погледнал назад и това му било достатъчно, за да изгуби разсъдък си — от този момент нататък той само се смеел непрекъснато до сетния си час. Когато милостивата смърт го застигнала в каютата му, Йохансен бродел по палубата, изпаднал в тежък делириум.

Помощник-капитанът обаче нямал намерение да се предаде лесно. Давайки си сметка, че ужасяващият колос без проблеми ще настигне яхтата, преди да е набрала скорост, той се решил на отчаяна стъпка. Подал максимална тяга в машинното отделение, а после се качил на палубата и рязко завъртял щурвала. Вдигнали се мощни вълни, солената вода закипяла и докато налягането на парата се покачвало все повече и повече, храбрият норвежец насочил носа на плавателния съд право срещу преследващата го пихтиеста твар, която се подавала над мръсната пяна като кърмата на демоничен галеон. Чудовищната октоподна глава с гърчещи се пипала се издигала почти до бушприта^[1] на яхтата, ала Йохансен неотклонно поддържал избрания курс.

Последвалият взрив наподобявал спукването на огромен мехур; веднага след него се разнесъл отвратителен звук, като че ли от разрязването на гигантска медуза, съпроводен от зловонието на хиляди отворени гробове, и звук, който никой хроникьор не е в състояние да предаде на хартия. За миг корабът бил закрит от парещ, заслепяващ зеленикав облак, а после зад кърмата останала единствено бушуваща отровна маса, където — Боже милостиви! — разкъсаната плът на

безименното Същество от звездите по някакъв фантастичен начин отново се съединявала в първоначалната си отвратителна форма. Междувременно обаче дистанцията между Съществото и „Алърт“ стремително се увеличавала, понеже яхтата вече била набрала пълна скорост.

Това било всичко. От този момент нататък Густав Йохансен, втори помощник-капитан на „Ема“, предимно седял в рубката и се взирал като хипнотизиран в статуетката на идола. От време на време приготвял нещичко за хапване от бордовите запаси за себе си и за смеещия се безумец до него. Дори не се опитал да поправи — доколкото му позволявали възможностите, естествено, — яхтата, понеже силите му го били оставили напълно. После се развихрила бурята от 2 април и съзнанието на моряка започнало да се замъглява. У него възникнали усещания за вихрено призрачно кръжене сред водовъртежите на безкрайността, за бясна надпревара през спираловидните вселени на опашките на комети, както и за хаотични пропадания в дълбоки бездни, отвеждащи го на Луната и от Луната обратно в бездната; всичко това било съпроводено от истеричния злокобен кикот на древните богове и отровназелените, размахващи ципести криле прастари демони от Тартара^[2].

След тези кошмари най-неочаквано дошло спасението — първо „Виджилънт“, после адмиралтейския съд, сетне улиците на Дънедин и накрая дългото завръщане у дома — в старата къща на Егеберг. Естествено Йохансен не можел да разкаже на никого за случилото се, защото всички щели да го сметнат за умопобъркан. Единственото, което му оставало да стори, било да опише спомените си за протеклите събития, преди да предаде Богу дух, но така, че жена му да не разбере нищо. Смъртта би била благодеяние и избавление, тъй като само тя можела да изтрие всичко от паметта му.

Това беше съдържанието на документа, който прочетох. Когато привърших, внимателно го сложих в металната кутия редом с барелефа и книгата на професор Енгъл. Тук ще бъдат поместени и моите собствени записки — изпитанието за здравия ми разум, — съединявайки в едно цяло картината, която никой вече не ще може да сглоби отново. Или поне така се надявам. Надзърнах в очите на вселенския ужас и оттогава дори пролетното небе и летните цветя ме изпълват с отрова и отчаяние. Но аз не смятам, че ще живея дълго. По

същия начин, както си отиде моят чичо, по същия начин, както умря бедният Йохансен... по същия начин, мисля, ще умра и аз. Защото знам твърде много, а култът все още е жив.

Ктхулу също е още жив и, както предполагам, отново се намира в каменната си гробница, закриляща го от прастари времена — от онези далечни епохи, когато Слънцето е било още младо. Неговият прокълнат град отново е потънал под водата, тъй като „Виджилънт“ безпрепятствено е минал точно оттам след априлската буря. Последователите му на сушата обаче все още продължават да вият, да танцуват и да принасят човешки жертви около увенчаните със статуетки на идоли монолити из пустите места. Навярно Великият Ктхулу е бил повлечен от потъването на призрачния му град и сега отново е прикован в черните бездни, защото в противен случай сега целият свят би крещял от ужас и безумие. Кому е известен краят? Издигналото се веднъж може да потъне, както и потъналото може да се издигне. Въплъщението на космическата чудовищност спи в дълбините и очаква своя час, а смрадта на разложението се носи над загиващите градове на хората. И не е далеч мигът, когато... не, не бива и не мога да мисля за това! Моля се само за едно: ако не ми е съдено да надживея този ръкопис, нека поне изпълнителите на завещанието ми да проявят бдителност и да не допуснат да попадне в други ръце.

---

[1] Наклонена мачта на самия нос на кораба — Б.пр. ↑

[2] Тартар (гр.) — според старогръцката митология това е бездна в недрата на Земята, където Зевс низвергнал титаните — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.